

Akcja wodewilu Krzemińskiego toczy się w dawnym Królestwie Polskim, zwanym Kongresówką, pod zaborem carskim, w latach siedemdziesiątych ubiegłego stulecia.

Tu warto przypomnieć, że po upadku powstania styczniowego 1863 roku Kongresówka krokiem zdecydowanym poszła w kierunku rozwoju kapitalistycznego. Uwłaszczenie włościan przyczyniło się z jednej strony do rozkwitu na wsi gospodarki towarowo-przemysłowej, a z drugiej przyspieszyło proces proletaryzacji chłopów mających, którzy odchodzili do miasta i szukali zatrudnienia w fabrykach. Rozbudowa kolejnictwa w celach strategicznych i zniesienie przez rząd carski w roku 1850 granicy celnej między Polską a Rosją, to były również czynniki sprzyjające rozwojowi przemysłu w Kongresówce. Gdy przed rokiem 1870 na terenie Królestwa Polskiego czynne były zakłady fabryczne, zatrudniające od kilkudziesięciu do kilkuset robotników, po roku 1870 powstają wielkie fabryki, skupiające tysiące, tysiące robotników. Wielkie zakłady przemysłowe pochłaniają, jak rekiny, mniejsze, a szlachta osłabiona ekonomicznie ustępuje miejsca nowej warstwie panującej, burżuazji miejskiej. Część szlachty, nie chcąc pozostać w tyle, przestawia swoją zacofaną gospodarkę na tory nowoczesnej gospodarki wielokapitalistycznej i jednoczy się z burżuazją przemysłowo-finansową.

Na takim tle historyczno-społecznym rozgrywają się losy trzech bohaterów „Złotych niedoli”, którzy wygrali los na loterii i uzyskali wszelkie możliwości życiowe. Ale los właśnie płała figla wszystkim trzem wybrańcom fortuny. Krawiec Igielka pada ofiarą kombinatorów arystokratycznych, którzy wyludniają od niego pieniądze na nieistniejącą stajnię wyścigową. Szewc Szydelko lokuje wygraną sumę w wytwórni obuwia i traci wszystko, ulegając konkurencji ze strony większych i finansowo mocniejszych przedsiębiorstw. Ostatni z tej trójki stolarz Wiórek zostaje ograbiony z pieniędzy przez teścia swego, który ucieka do Ameryki. O ile jednak Igielka i Szydelko zapatrzeni w potęgę pieniądza, okazują lekceważący stosunek do pracy, o tyle Wiórek na pracy buduje całą przyszłość swoją i swej rodziny. Warsztat stolarski, który prowadzi w skromnym zresztą zakreśleniu daje mu środki utrzymania. Wiórek wpływa na Igielkę i Szydelkę, że i oni uświadamiają sobie, iż jedynie rzetelna praca może polepszyć ich warunki, zakładają spółdzielnię pracy i w pracy znajdują cel życia.

21
20.1.51
PAŃSTWOWY TEATR DOLNO-SŁĄSKI
W JELENIJ GÓRZE

Kierownictwo art.: ZUZANNA ŁOZIŃSKA

ZŁOTE NIEDOLE

Wodewil w 3-ach aktach (9-ciu obrazach)

WŁADYSŁAWA KRZEMIŃSKIEGO

(na motywach krotkowili ludowej Jana Nestroy'a
„Trójka hultajska“)

Opracowanie muzyczne ALOJZY KLUCZNIK

86 122
Rok 1951

W Y K O N A W C Y:

Apolinary Igielka, krawiec	JERZY SOBIERAJ	Piekarz	WŁADYSŁAW MICZEK
Heliogabal Szydełko, szewc	WITOLD MICHELSKI	Kolega piekarza	TADEUSZ ZAREMBA
Antoni Wiórek, stolarz	MARIAN GAMSKI	Znajomy piekarza	JAN MĄCZKA
Dłutkiewicz, stary stolarz	JAN PIĄTKOWSKI	Stały klient oberży „Pod Fortuną”	ROMAN BARANOWICZ
Ćwierkalski, handlarz zbożem	STEFAN RYBARCZYK	Woźnica	WŁADYSŁAW MICZEK
Katarzyna, jego żona	IZA RUTKOWSKA	Jan, kelner	ROMAN BARANOWICZ
Bogusia, córka Katarzyny z pierw-		Kelner	TADEUSZ ZAREMBA
szego małżeństwa	EUGENIA HORECKA	Róża } kelnerki	ALICJA SOBIERAJOWA
Kielbasiński, właściciel masarni	STANISŁAW POSIADŁOWSKI	Fruzia }	***
Strzecha, niedoszły literat	WŁADYSŁAW MICZEK	Filipek, terminator	EMILIA ZIÓŁKOWSKA
Hrabia Alfred	EDWARD SKARGA	Dziewczyna sprzedająca losy	MARIA PIASECKA
Hrabia Funio	JAN MĄCZKA	Dziewczyna ze strzelnicy	***
Baron Kicki	OLGIERD RADWAN	Starszy obywatel	OLGIERD RADWAN
Holihops „Słowik z Akwariem”	TAMARA OJDANOWSKA	Młody kawaler	JAN MĄCZKA
Agent firmy „Londman i Voss”	WŁODZIMIERZ DROZDOWSKI	Kataryniarz	ROMAN BARANOWICZ
Gospodarz oberży „Pod Fortuną”	TADEUSZ JARCZYŃSKI	Właściciel huśtawki	WŁODZIMIERZ DROZDOWSKI

Przyjaciele Wiórka i koleżanki Bogusi

Prolog wykonują: STEFAN RYBARCZYK i EDWARD SKARGA

Rzecz dzieje się z końcem ubiegłego stulecia

Kierownictwo literackie: EDWARD KOZIKOWSKI

Reżyseria: HENRYK LOTAR

Projekty dekoracji: STANISŁAW TENEROWICZ

Orkiestra Państwowego Teatru w Jeleniej Górze pod kierownictwem EUGENIUSZA MILERA

Prace modelatorskie: JAN LERCHER

Ewolucje taneczne: MARIA PIASECKA

Wykonanie ewolucji tanecznych przez Zespół Młodzieżowy
Domu Kultury

* * *

W roku 1833 austriacki aktor i komediopisarz, Johan Nepomuk Nestroy, napisał farsę pod tytułem „Der böse Geist Lumpacivagabundus”. Farsa ta w krótkim czasie zyskała popularność, o jakiej prawdopodobnie nie marzył nawet sam autor, opanowała wszystkie sceny austriackie i niemieckie i zawędrowała do innych krajów kontynentu europejskiego. W Polsce znana jest pod nazwą „Trójki

hultaj” albo „Gałganducha” i utrzymywała się na afiszu od stu przeszło lat, grywana z niesłabnącym powodzeniem przez teatry w większych miastach i teatrzyki prowincjonalne.

Władysław Krzemiński wziął za podstawę motyw akcji „Trójki hultajskiej”, zachował główne postacie sceniczne i napisał nowy wodewil „Złote niedole”, który w istocie niewiele ma wspólnego z krotochwilą ludową Nestroya.